

(6) Maar belangrijker nog dan h ard te werken, is het gegeven d at we werken. Ons werk bepaalt in hoge mate onze status in de samenleving. Sterker nog, werk vervult een existentiële rol: het rechtvaardigt ons bestaan en geeft ons nut. Vraag iemand wie hij of zij is en je krijgt na een naam een beroep als antwoord. Het is geen toeval dat in een maatschappij waar werk centraal staat, de ongelukkigste en ongezondste mensen werkloos zijn en het is ook geen toeval dat er enorme taboes rusten op werkloosheidsverzekeringen en -uitkeringen. (7) Mensen die hun baan verliezen, raken tegelijkertijd een groot deel van hun identiteit kwijt. Voordat beleidsmakers en economen op zoek gaan naar financieringsmodellen voor het basisinkomen, moeten ze dus een fundamentele vraag beantwoorden: wie zijn wij in een wereld waarin we

m ogen werken? Hoe vullen we ons leven in als we minder – of helemaal niet meer – hoeven te werken? (8) Of het basisinkomen economisch, politiek of juridisch haalbaar is, is onderwerp van een eindeloze wellenietesdiscussie. Dat is een discussie die  ok gevoerd moet worden. Maar voorafgaand zouden we moeten vragen waarom wij over werken denken zoals we dat doen. Of ons idee over werken nu voortkomt uit noodzaak, plicht, gewoonte of uit identiteit, het gedachte-experiment van een basisinkomen trekt onze vastgeroeste ideeën in twijfel. De centrale rol van werken wordt van het voetstuk gestoten. Wat we doen is n et wie we zijn. Werken m oet, kan veranderen in: werken m ag. Doorbreek dit taboe en je boekt maatschappelijke vooruitgang. Kansarm of kansrijk, er valt veel meer te kiezen.

*naar: Lily Schim van der Loeff en Kyrill Hartog
uit: Het Parool, 23 juni 2016*

Lily Schim van der Loeff en Kyrill Hartog waren op het moment van schrijven programmamakers in opleiding bij debatcentrum De Balie.

noot 1 John Maynard Keynes (1883-1946) was een invloedrijk, Brits econoom.

noot 2 Karl Marx (1818-1883) was een Duits filosoof. Zijn boek *Das Kapital* vormde de basis voor de ideologie van de arbeidersbeweging waaruit het socialisme en het communisme zijn voortgekomen.

Tekst 4

Basisinkomen aantasting van autonomie

(1) Als je je afvraagt welk dier je wilt zijn, dan zie je jezelf als een sterke tijger op een schaduwrijke savanne, of als kapucijneraapje in de oerwouden van Suriname. Dichter bij huis zie je een merel in een nestje in het

Euromastpark op zoek naar voedsel voor de kleintjes.

(2) Als je jezelf verbeeldt als dier, droom je niet over het leven in een gerenoveerde tijgerkooi van Artis, een tralieloos verblijf in de Apenheul,

of een jarendertigvolière in je achter-
tuin. Het is wel praktischer, leven als
15 dier in Artis, Apenheul of volière: je
eten wordt gebracht en je hoeft niet
op je hoede te zijn voor andere die-
ren. Met deze praktische oplossing
verdwijnt echter de lol van het leven.

20 **(3)** Dat is bij een basisinkomen het-
zelfde. Dat gaat uit van het idee dat
iedereen dan altijd genoeg heeft, een
heel grote mensentuin, waarin
beleidsmakers en veelverdieners de
25 verzorgers zijn.

(4) Als argumenten voor het basis-
inkomen worden genoemd dat er
onvoldoende werk is, dat automati-
sering steeds meer banen laat ver-
30 dwijnen, dat er veel regels zijn en dat
het arbeidsintensief is om de sociale
verzekeringwet goed uit te voeren.

(5) Het zou uiteraard fijn zijn als
iedereen zijn ideale baan heeft, als
35 63-jarigen geen sollicitatieplicht meer
zouden hebben en als er nooit fouten
gemaakt worden bij het uitbetalen
van de uitkering. En sommigen
vinden het oneerlijk dat je eerst je
40 spaargeld moet gebruiken om in
eigen levensonderhoud te voorzien,
voordat je in aanmerking komt voor
een uitkering.

(6) Zo bezien lijkt het handiger om al-
45 les bij elkaar te vegen, een mooie
berekening te maken en te stellen
dat met het budget dat hiermee ge-
moeid is iedereen een basisinkomen
kan ontvangen. Alle problemen opge-
50 lost!

(7) Maar een basisinkomen is geen
oplossing. Allereerst haalt het basis-
inkomen de eigen 'zin van het be-

staan' weg: mensen willen werken en
55 in hun eigen levensonderhoud voor-
zien. Dat is leven.

(8) Voor de vele mensen die het ver-
velend vinden dat zij nu geen werk
hebben, lost een basisinkomen bo-
60 vendien niets op: ze hebben dan nog
steeds geen werk. Ook heeft een
basisinkomen een aanzuigende
werking op mensen met verkeerde
intenties. En dat heeft ontwrichtende
65 gevolgen voor de economie. Ter
illustratie: als ik hoor dat in Zwitser-
land na wordt gedacht over een
basisinkomen, droom ik over geld en
gemak voor mijzelf. Ik droom niet
70 over ouderen helpen of bergen
schoonmaken.

(9) Je hebt ook mensen die zich in-
spannen om naast hun uitkering bij
te verdienen zonder dit te melden.

75 Hier is veel inventiviteit in het ont-
duiken van regels, terwijl op ander
gebied – cultuur, sport of zorg –
weinig wordt toegevoegd aan de
samenleving. Een basisinkomen
80 verandert dit niet.

(10) Een basisinkomen is een slecht
plan. Het tast de autonomie van
mensen ernstig aan, lost het pro-
bleem van werkloosheid niet op, is
85 economisch niet haalbaar en heeft
aantrekkingskracht op mensen die
weinig ambitie hebben om het land
vooruit te helpen.

(11) Ook al is er een basisinkomen,
90 dan is het nog steeds fijner om te
horen bij de mensen die het vlees
verstoppert voor de tijger, en ben je
liever niet de tijger in de mooie kooi.

*naar: Esther Schulte
uit: Trouw, 9 juni 2016*

Esther Schulte is financieel adviseur bij Ocean Finance.